

Министерство на земеделието

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 16/2023)

София, 26 април 2023 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството	3
1.1	Проведени мероприятия при есенници	3
1.2	Засети площи с пролетници	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци	3
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	4
2.1	Зърнени и маслодайни култури	4
2.2	Плодове и зеленчуци	6
3.	Цени	7
3.1	Зърнени и маслодайни култури	7
3.2	Плодове и зеленчуци	8

Забележки: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството

Забележка: Тъй като по същото време на 2022 г. не са отчетени оперативни данни (поради Великденските празници), в раздела не се представят изменения на годишна база.

1.1 Проведени мероприятия при есенници

По оперативни данни, към 20 април 2023 г. площите за реколтиране с пшеница възлизат на 1 187,8 хил. ха, а тези с ечемик и маслодайна рапица - респективно на 116,9 хил. ха и 94,2 хил. ха.

Площи за реколтиране с основни есенни култури към 20.04.2023 г.

	20.04.2023
пшеница	1 187 821
ечемик	116 934
маслодайна рапица	94 191
ръж	7 576
тритикале	13 234

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж.

1.2 Засети площи с пролетници

Продължава сеитбата на пролетни култури. На този етап са засети 274,4 хил. ха с маслодаен слънчоглед, 61 хил. ха с царевица за зърно и 717 ха с пролетен ечемик.

Засети площи с пролетници към 20.04.2023 г., ха

	20.04.2023
маслодаен слънчоглед	274 402
царевица за зърно	61 028
пролетен ечемик	717

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

1.3 Площи и производство на зеленчуци

От началото на годината до момента в оранжерии са произведени 106 тона домати и 2 396 тона краставици.

Започна засаждането на открито на домати и дини.

Площи и производство от зеленчуци към 20.04.2023 г.

	20.04.2023			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
картофи	1 655	*	*	*
зеле	151	*	*	*
домати в оранжерии	221	30	106	353
краставици в оранжерии	150	51	2 396	4 698

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

* Няма данни

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

През изминалата седмица през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ не са преминавали товари с пшеница, ечемик и рапица за експорт. Общо за периода от началото на настоящия пазарен сезон до 23 април 2023 г., износът на пшеница и ечемик през порта изостава съответно с 34,6% и 91,9% спрямо година по-рано.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

	04.07.2021 – 23.04.2022	04.07.2022 – 23.04.2023	Изменение на годишна база
пшеница	1 275 935	834 396	-34,6%
ечемик	83 047	6 706	-91,9%
рапица	0	11 014	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега няма данни за експорт на пшеница, ечемик и рапица от реколта ` 2022 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени и маслодайни култури - по морски, речен и сухоземен път), през периода юли 2022 г. – януари 2023 г. извън страната са реализирани 1 852,2 хил. тона пшеница, 78,4 хил. тона ечемик и 207 хил. тона рапица. Сравнявайки с аналогичния период на миналия сезон се наблюдава намаление на експорта на трите основни есенни култури както следва: пшеница – с 47,8%, ечемик – със 78,4% и рапица – с 23,5%.

¹ През последните две пазарни години „Пристанище Варна“ ЕАД формира средно 22% от общия експорт на пшеница и ечемик от страната, 33% от този на царевича и 4% от този на слънчоглед.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Общо изнесеното количество царевица през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на септември 2022 г. до момента (включващо 49,6 хил. тона за последната седмица) е с 54,2% по-малко на годишна база. Износът на слънчоглед през порта остава в застой, като досега са реализирани едва 14,5 хил. тона.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	05.09.2021 – 23.04.2022	05.09.2022 – 23.04.2023	Изменение на годишна база
царевица	671 985	308 063	-54,2%
слънчоглед	0	14 494	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е отчетен експорт на царевица и слънчоглед – реколта `2022 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Данните на НСИ за общия износ на царевица и слънчоглед през периода септември 2022 г. – януари 2023 г. сочат годишно намаление съответно със 71,2%, до 251,3 хил. тона и с 9,4%, до 267,1 хил. тона.

Внос

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2022 г. за есенните и м. септември 2022 г. за пролетните култури) до 23 април 2023 г. не е регистриран внос на зърнени и маслодайни култури през двете наблюдавани пристанища във Варна и Бургас.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

По предварителни данни на НСИ, през първите седем месеца на пазарната 2022/23 година в страната са внесени 35,3 хил. тона пшеница и 34,4 хил. тона рапица, което е респективно с 24,8% и 29,9% под нивото отпреди една година. Вносът на ечемик за периода възлиза на 6,2 хил. тона, при едва 789 тона по същото време на миналия сезон.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

През периода септември 2022 г. – януари 2023 г. се наблюдава спад на вноса на царевица с 40,8% на годишна база, до 30,2 хил. тона и същевременно нарастване на доставките на слънчоглед с 15,5%, до 551,6 хил. тона.

2.2 Плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през м. януари 2023 г. в страната са внесени 26,6 хил. тона пресни зеленчуци и 34,3 хил. тона пресни плодове, което е съответно с 3,9% повече и с 10% по-малко на годишна база.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през м. януари 2023 г., сравнено със същия период на 2022 г., тона

Поток	Продукти	2022	2023	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	25 546	26 554	3,9%
	пресни плодове	38 096	34 300	-10,0%
Износ	пресни зеленчуци	4 382	3 268	-25,4%
	пресни плодове	9 593	8 084	-15,7%

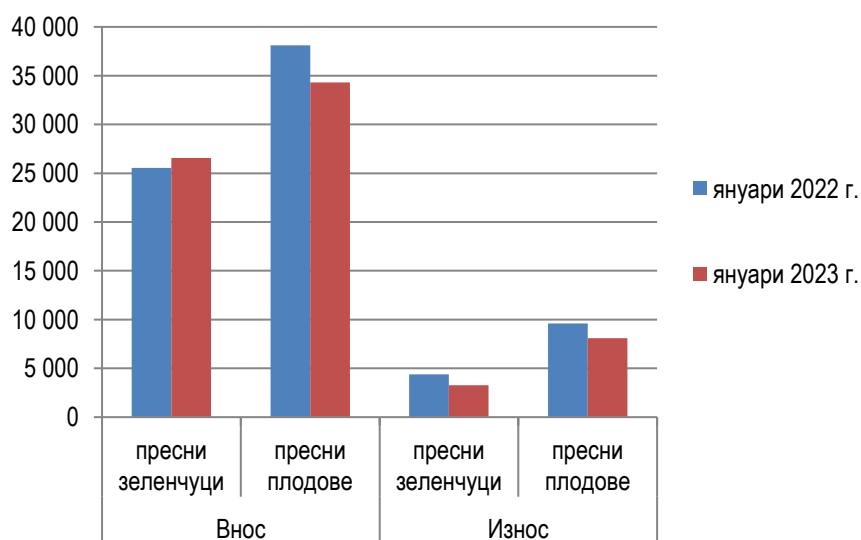
Източник: НСИ (предварителни данни за 2022 г. и за 2023 г.); изчисления на МЗм.

Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

Сред основните пресни зеленчуци, повишение на вноса спрямо първия месец на миналата година се наблюдава при пиперките (9,9%), патладжаните (15,6%), картофите (17,9%), краставиците (23,5%) и луковите зеленчуци (31,1%), а намаление – при гъбите, доматиите, марулите, тиквите, морковите и зелето – от 1,3% (гъби) до 67,7% (зеле).

Около 75% от целия внос на пресни плодове през м. януари 2023 г. се формира от цитрусови плодове и банани - общо 25,7 хил. тона, с 10,4% по-малко на годишна база. Съществен дял (11,2%) заемат и доставките на ябълки, които спадат с 25,6%, до 3,8 хил. тона. Сред останалите плодове, внасяни в по-значими количества по това време на годината, вносът на грозде намалява със 7,2%, докато този на киви, черупкови плодове, круши и ягоди нараства с между 1,7% (киви) и 76% (ягоди).

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

През м. януари 2023 г. износът на пресни зеленчуци е в размер на 3,3 хил. тона, което е с 25,4% по-малко в сравнение със същия месец на 2022 г. При експорта на пресни плодове също се наблюдава намаление на годишна база – с 15,7%, до 8,1 хил. тона.

Понижението на общия износ на пресни зеленчуци се дължи основно на спад на реализацията на домати с 586 тона или 26,9%. По-малко са и изнесените количества зеле (с 89,7%), патладжани (със 76,1%), бобови зеленчуци (с 69%), тикви (с 64%), лукови зеленчуци (с 47%) и пиперки (с 32,9%). Същевременно, износът на краставици бележи ръст от 11,5%.

Отчетеният износ на пресни плодове през първия месец на 2023 г. представлява главно реекспорт на продукти, които не са произведени в България. Само цитрусовите плодове формират близо 92% от целия износ, като количеството спада с 16,3% на годишна база. В сравнение със същия месец на 2022 г., износът на дюли намалява с 13,2%, докато този на ягоди и черупкови плодове нараства съответно с 48,4% и 76,1%.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Средно за страната, към 19 април 2023 г. слънчогледът и царевицата се търгуват респективно с 1,3% и 2,3% по-евтино на седмична база. Изкупната цена на хлебната пшеница се запазва на нивото от предходната седмица, докато тази на фуражната пшеница се повишава с минималните 0,2%.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 19.04.2023 г., лв./тон без ДДС

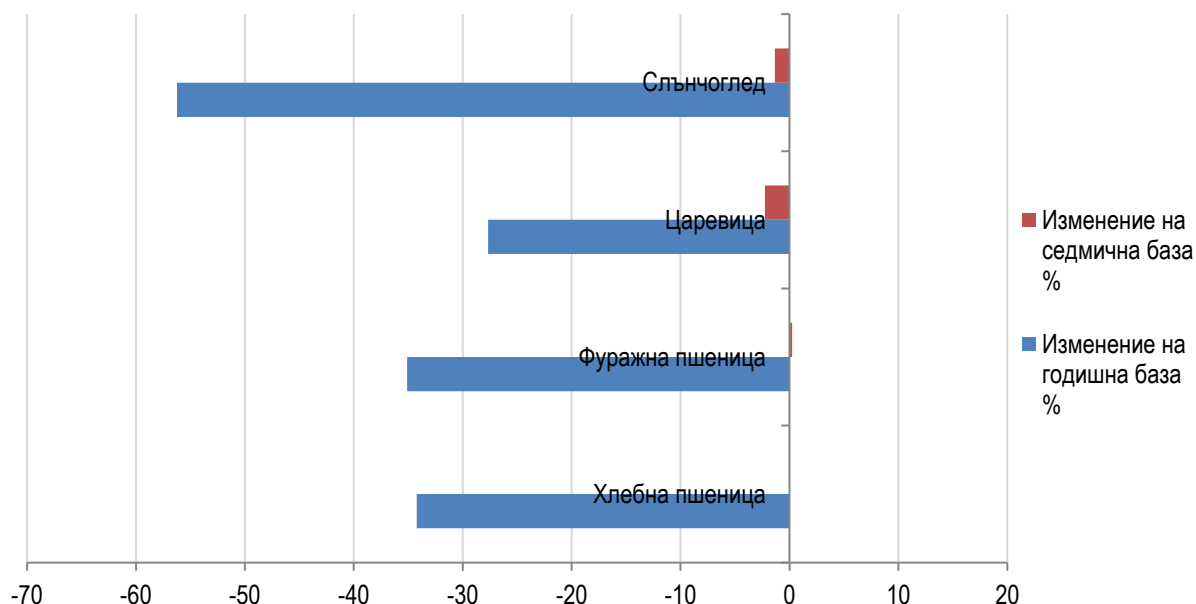
	20.04.2022	12.04.2023	19.04.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	643	423	423	-34,2	0,0
Фуражна пшеница	624	404	405	-35,1	0,2
Ечемик	*	*	*	-	-
Царевица	596	441	431	-27,7	-2,3
Слънчоглед	1 672	742	732	-56,2	-1,3
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗм.

* Няма данни

Намалението на цената на слънчогледа спрямо година по-рано е с 56,2%, а на основните зърнени култури - в границите от 27,7% (царевица) до 35,1% (фуражна пшеница).

**Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към
19.04.2023 г.**

3.2 Плодове и зеленчуци

В рамките на последната седмица средните цени на едро на вносните домати, зелето, червения пипер и ябълките на тържищата в страната се понижават с между 0,6% и 3%. Седмично поскъпване е налице при оранжерийните домати и краставици - с по 0,5% и при вносните краставици - с 0,9%. Без промяна остава цената на едро на картофите.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 21.04.2023 г., лв./кг

	21.04.2022	13.04.2023	21.04.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,96	1,29	1,29	34,4	0,0
домати (оранжерийни)	4,60	3,90	3,92	-14,8	0,5
домати (открити площи)	*	*	*	-	-
домати (внос)	3,58	3,60	3,58	0,0	-0,6
краставици (оранжерийни)	3,80	4,01	4,03	6,1	0,5
краставици (внос)	3,13	3,16	3,19	1,9	0,9
пипер (зелен)	*	*	*	-	-
пипер (червен, внос)	4,20	4,20	4,11	-2,1	-2,1
зеле	1,22	1,25	1,24	1,6	-0,8
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-
череша	*	*	*	-	-

	21.04.2022	13.04.2023	21.04.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
ябълки	1,30	1,32	1,28	-1,5	-3,0
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	*	*	-	-

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗм.

* Няма данни

Към 21 април 2023 г. средната цена на едро на картофите бележи ръст от 34,4% на годишна база. По-умерено са поскъпнали зелето (с 1,6%) и краставиците (с 1,9% вносните и с 6,1% - българските). От друга страна, цените на ябълките, червения пипер и оранжерийните домати са от 1,5% до 14,8% под миналогодишните.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 21.04.2023 г.

